

เรื่องเล่า ภาษากะเหรี่ยงสะกอ (สำหรับอ่านให้เด็กฟัง) ภาคเรียนที่ 1

แลเล๊อโจ๊ะเล๊ออะค่อที่เต่อนี

ต่าเต่อนีญาอี โม่แฆเท่อเล๊อฆอน่อคื่อ พออ่อะเม แฆอ่อะต่า ด๊อก๊อน่อมะลี๊อ่อะเม น่อมะลี๊อะแวแฆ เท่อฆอด๊อซ๊าคือต่า เล๊อมื่อนีอีแก๊มื่อนีเล๊อน่อมะลี๊เก่อแลเล๊อโจ๊ะอ๊าข่อที๊เต่อนีลอฮ น่อมะลี๊แลเล๊อโจ๊ะด๊อที่โพซ่าพ๊อมื่อเต่อฆา แชเท่อฮ่อแว น่อมะลี๊แลตอจ๊ะแว “เน่อฮ่อมาเมอตาแลฮ” โพซ่าพ๊อมื่อแต๊แว “เย่อเซ๊อยื่อเล๊อเย่อโม่โดะระม่ะลอฮ” น่อมะลี๊แต๊เชออ เต๊อบ่าเซ๊อยื่อเน๊อโม่บ่า แคมื่อฮาเป๊อโม่แลโจ่ปวาลอฮ เป่อแก๊ล่อะ เกเป๊อเซ่อก๊อคีฆา ด๊อเน่อมีเล๊อเมอตาแลฮ”โพซ่าพ๊อมื่อแต๊ออ “เย่อมีเล๊อ น่อซู” โพซ่าคีฆาฮ๊าโลแกว๊แวเซ่อก๊อเซ่อก๊อลอฮ โพซ่าพ๊อควาแฮซอด๊อเต่อฆาอะมีเล๊อ พาเซ่อกวี๊ อ๊ะน่าเกะระม๊ะลอฮ ฮ๊าต่ออ๊าเซ่อก๊อ ปวาโลแกว๊เดอออเต่อป๊อมื่อะบาฮ อะแวฮ๊าต่อต่าเล๊อเนเล๊อเน ด๊อแลต่อบะแวเล๊อชวี่เต่อดือชวี่พื๊อระม๊าด๊อเอ่ะออ ชวี่จี่แวเคลๆลอฮ พาเซ่อกวี๊ฮ่อแว ฮือๆ ด๊อน่อมะลี๊เดอน่อซูที่แชวแวอะคี ด๊อแลตอจี่แวเล๊ออ๊ะโอ่ะ น่อมะลี๊แต๊เอ่ะน่อซูแลก๊อเซ่อร่ะแคลแคล น่อซูแลก๊อเซ่อร่ะ ด๊อเต๊อที่เซ๊อระแฮศอ แลเซอพาเส่อกวี๊เล๊อต่าชาฮี่ลอฮ

ไปโรงเรียนวันแรก

เช้าวันนี้คุณแม่ตื่นแต่เช้า หุงข้าวทำอาหารให้มะลิกิน มะลิตื่นแต่เช้าเหมือนกัน มะลิตื่นเต้นที่จะได้ไปโรงเรียนวันแรกเมื่อไปถึงโรงเรียน มะลิเห็นเพื่อนใหม่คนหนึ่งกำลังยืนร้องให้ มะลิเดินเข้าไปหาถามว่า เธอร้องให้ทำไมหรอ เพื่อนใหม่บอกว่า “ฉันคิดถึงแม่ ฮือๆ” มะลิบอกว่า “เดี๋ยวตอนเย็นแม่ก็มารับแล้ว เรามาเป็นเพื่อนกันนะเราเล่นด้วยกัน เธอชื่ออะไร” เพื่อนใหม่บอกว่า “ฉันชื่อ หน่อซู” แล้วทั้ง 2 คนก็เล่นด้วยกัน พาเซ่อกวี๊ เป็นเด็กใหม่มีนิสัยที่ไม่ดี ชอบตีเพื่อนๆ เขาจึงไม่มีเพื่อนเล่นด้วยเลย พาเซ่อกวี๊ ชอบแกล้งเพื่อนเรื่อยๆบังเอิญไปตีหมาตัวหนึ่งหมาตกใจกระโจนเข้ากัดพาเซ่อกวี๊อย่างจังแล้วหนีไป พาเซ่อกวี๊ร้องไห้จ้า น่อซูและมะลิเดินมาเห็นเข้าพอดี มะลิวิ่งไปหาพาเซ่อกวี๊และให้น่อซูไปตามครูซักพักครูก็มา ครูจึงพา พาเซ่อกวี๊ไปหาหมอที่โรงพยาบาล

ผู้แต่ง นางสาวศรัณย์รักษ์ สันติอรุโณทัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 โรงเรียนของหนู

ทูวาอะโจ๊

ทูวาอะโจ๊โอ่ะเล๊อเก่อเจ่อโฆ่เก่อเจ่อโด่ะโอ่แวว่ะอะโจ้เก่อลี่แฮเววอมื่อม่ะ ทูวาแกโพซ่าโฮเลออะมาโลลี่มื่อะโด่ะม่ะ แฮท่อโจ้ก๊อมือนี่ลอฮ ทูวาอะโจ๊ท่อแวด่ะเล้อมื่อเต่อนี่ตือเล้อมื่อแยนี่ ทูวาอ่ะแงเทอกอด๊อแฮเลอโจ๊ ทูวาอ่ะโจ๊โอ่ะแวด่ะแยเพล่อ เต่อเพล่อ ตี่เพล่อ เซอเพล่อ ลูยเพล่อ แยเพล่อ อาโจ้โอ่ะอาชู่อ่ะเซอร่าแกว๊ทูวาเด้ออะเซอก๊อ แลมาโลต่ะเล๊อห้องสมุด ห้องดนตรี ห้องภูมิปัญญา ห้องคอมพิวเตอร์ บ่ะเตอนี่เตอนี่อ่ะเซอร่ะแกว๊ออแลเล๊อต่าซู่ล่อเล๊อปว่าโจ๊โพอ่ะน่อโด่ะซู่ลอแวเม่เล๊อเก่อพอออเล๊อมื่อชาคอแพ11.00น. ทูวาโอ่ะด๊อต่ะซู่คือซ่ะคือมื่อโด่ะม่ะลอฮ เลอโจ๊เก่อเรอปู ทูวาแตลออาเก่อจ่ะซ่ะ อาเก่อจ่ะซ่ะโอ่ะมาโลด๊อแฮเลอโจ๊ก๊อมื่อนี่เล้ออ่ะเม่ะโด่ะท่อคา อาเก่อแฮเกแกเซอร่ะ แพโจ๊เต่อเพล่ออี่ลอฮ

โรงเรียนของทูวา

โรงเรียนของทูวา ตั้งอยู่บนเนินเขามีภูเขาอยู่รอบๆ โรงเรียน มีลมพัดเย็นสบายทูวาเป็นคนขยันเรียน มาโรงเรียนทุกวันโรงเรียนของทูวาเปิดเรียนตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ทูวาจะตื่นนอนแต่เช้าและรีบมาโรงเรียน โรงเรียนของทูวามีอาคารเรียน 5 อาคาร หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า มีห้องเรียนต่าง ๆ มากมายคุณครูจะพาทูวาและเพื่อนๆ ไปเรียนที่ห้องสมุด บางวันห้องดนตรี ห้องภูมิปัญญา ห้องคอมพิวเตอร์ บางวันคุณครูพาไปดูแปรเกษตรที่พี่ ๆ ช่วยกันปลูกผักไว้สำหรับนำมาทำอาหารกลางวัน ทุกวันเวลา 11.00 น ทูวามีความสุขและสนุกสนาน ที่ได้เดินไปเรียนตามห้องเรียนและถามที่ต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน ทูวาสัญญากับตนเองว่าเขาจะตั้งใจเรียนและมาเรียนทุกวัน เมื่อโตขึ้นเขาคิดว่าจะมาเป็นครูสอนที่โรงเรียนแห่งนี้

โพซ่าโฮจ๊ะต่า

โอ่ะแวด่ะเด๊อะเต๊อเพล่อะ โอ่ะแวอะโม่อะป่า อ่าโพมื่อแวด่ะเต่อฆา แพ่ะเล๊ออะอ่อะเมคา อะโม่อะป่าเก่อแต๊บ่ะอ่าโพมื่อ อ่อะเมอ่อะมื๊อน่อ มาลอลื๊อเต่อเฆ่ แพ่เล๊ออะอ่อะเมคาเน่ อะโม่อะป่าเก่อแต๊บ่ะ ออก๊อมื่อนี่ลอ เล๊ออ่าโพมื่อเต่อฆาเน่เต๊อเก๊อน่าแว อ่อะเมมาลอลื๊อแวด่ะ อะป่าอ่อะเมวี่ โมท่อเป๊อน่าซ๊าแลแท่ชี้ อ่าโพมื่อจ๊ะอ่าป่า ป่านาซ๊าแลเพ๊อแลฮ บ่าแต๊บ่ะออแลแท่ชี้ อ่าโพจ๊ะออบ่ะลอบ่ะแลแท่ชี้ อะป่าแต๊เซอออป่าอะต่าเต๊อคลี๊เล๊ออะเก่อแต๊น่าดี๊บ่าแด๊มาฮ่าก๊อบ่ะเกแต๊มื๊อ นาลอฮมื่อฮ่าลออะป่าเกเป่อแวเกโมเด่อปื๊อน่า อ่าโพมื่อที่อะป่าเกซ๊าคือแวต่าร่ะ แพ่มื๊อนาดอดอโพโม่โพป่าเกมีแวเล๊ออะลอมี แพ่ะเล๊ออาเก่อมีอาค่าเน่ อะป่าแต๊เฆ่ เด่ออ่าโพมื่อดีอี่ เป๊อคี่ะท่อแก๊ปวาเก่อญอ เป๊อบ่ะมาชี้ แท่ชี้ ซู่บือ กู้บือ พ่อะบือก๊อฆา เซ่เล๊อเป่อเก๊อเน่อ่อะบ่ะเม เน่เป่อบ่ะมาน่ะโด่ะม่ะ อ่าโพมื่อเก๊อน่าแว อ่าป่าแต๊ต่า อะฮ่อแวด่ะ แต๊บ่ะป่าซู้คีเน่เจ่อเม่ออ่อะเม เจ่อเต๊อมาลอลื๊อเล่อบ่า เจ่อเก๊ออ่อะเมมื๊อนี้มื๊อน่อลอฮ แต๊ต่าเซ่อก๊อวี่มีแวด่ะก๊อฆามื๊อมื๊อลอฮ

เด็กน้อยช่างถาม

มีครอบครัวอยู่ครอบครัวหนึ่ง มีพ่อแม่และลูกสาวน่ารักอยู่คนหนึ่ง ทุกวันเวลาที่กินข้าว พ่อแม่จะสอนลูกสาวเสมอว่า ข้าวนี้สำคัญกับเรามากเวลากินอย่าทำเลอะเทอะ อย่าทำข้าวหก ลูกสาวก็ไม่สนใจพ่อแม่ก็จะคอยสอนลูกวันซ้ำๆ พอถึงเวลาฤดูทำนา พ่อจูงควายจะไปไถ่นา ลูกสาวถามพ่อ พ่อจูงควายจะไปไหนค่ะ พ่อตอบลูกสาวว่าจะไปไถ่นา ลูกสาวถามต่อว่า ไปไถ่นาทำไม พ่อเลยตอบลูกสาวว่าไม่มีเวลาที่จะอธิบายตอนเย็นพ่อจะมาอธิบายให้ พ่อเลยไปทำงานตกเย็นลูกสาวเห็นพ่อจูงควายกลับมาบ้านลูกสาววิ่งไปหาพ่อด้วยความดีใจ พอถึงเวลาเข้านอนพ่อเลยอธิบายให้ลูกสาวฟังว่าที่เรากินข้าวอยู่ทุกวันนี้ เราต้องทำนาปลูกข้าว ถ้าเราไม่ทำเราก็ไม่ได้กินข้าว เราต้องอดข้าว ข้าวมีความสำคัญกับเรามาก เราต้องกินข้าวทุกมื้อทุกวันลูกสาวถามพ่อว่าเราต้องทำอย่างไรบ้าง เราถึงไม่อด พ่อเลยอธิบายให้ลูกสาวฟังว่า การทำนาไม่ใช่เรื่องง่าย ขั้นแรกเราต้องไถ่นาหว่านต้นกล้า และเมื่อต้นกล้าเจริญเติบโตได้เดือนหรือเดือนกว่าเราต้องก่อนต้นกล้ามาปลูกเมื่อเราปลูกเสร็จในช่วงเวลานั้นเราต้องดูแลอย่างดีจนกว่าจะผ่านไป5-6เดือน ก็ถึงเวลาเก็บเกี่ยวเราต้องไปเกี่ยวข้าว เกี่ยวเสร็จก็ต้องตากไว้3-4วัน แล้วเราก็ต้องตีข้าวให้หลุดเป็นเม็ดข้าวเราต้องนำมาเก็บไว้ที่ยุ้งฉางก่อน เราก่อนเราจะนำมาหุงกินเราต้องนำข้าวไปตำให้เม็ดหลุดออกจากเปลือกก่อนที่จะนำมาหุงอย่างที่เรากินทุกวันนี้ไง ลูกสาวร้อง โอ้ทำไมลำบากจังเลยพ่อเลยบอกว่า พ่อถึงสอนทุกวันไงว่าเวลากินข้าวอย่ากินทิ้งกินขว้างอย่าทำข้าวเลอะเทอะกว่าเราจะได้ข้าวมามันลำบากมากและก็เหนื่อยด้วย ลูกสาวเลยสัญญากับพ่อแม่ต่อไปนี้จะไม่ทำข้าวเลอะเทอะจะกินให้เรียบร้อย แล้วทั้งสามคนพ่อแม่ลูกก็หลับไป

ผู้แต่ง นางสาวอรอมล สันติอรุโณทัย

ปว่าฆีออออญ่าโพ

ปว่าพ๊อควาโอ่ะแวเต่อฆาเช่น่ออูปีเลอทีนี่ที่ะก๊อมื่อนีเม่เลอโชโม่แวเลอเก่อก๊อญ่าแฮท่อเลอทีพี๊โฆ่เกอน่าแวอ่ะอูปี่ เมวี่อ่ะเกอเพ่อออญ่าโพ อูแวเตอเพล่อวี่ด๊อเตอเพล่อ ญ่าโพเตอแฮท่อน่อเตอโบบ่าฮ ปว่าพ๊อควาเตอฆาเน่ ซ่ะปวี่ท่อต่าเลอญ่าโพเต่อแฮท่อนอเต่อโบบ่า ม่าด๊อเต่อนี่ปวาพ๊อควาเก่เลอเด่อเก่ฮี่เน่พว๊าด๊อแฮฮือพว๊ะอะญ่าโพด๊อฮือลอแว เต่อโจ่โพเน่ญ่าโพเต่อบลือโบด๊อปว่าพ๊อควาโชโม่แวเล๊อ “เม่อีคอเน่เนอแฆเก่อลี่เบ๊เล่โก่ เยออูเลอปีคอเน่เตอแฮท่อน๊อเต่อโบ” แพอะเน่ ออญ่าโพวีด๊อเก่ชอญ่าโพแวเลออ่ะเด่อเน่ลอฮ

คนหาปลา(สัตว์น้ำ)

ชายหนุ่มผู้หนึ่งนั่งเป่าขลุ่ยอย่างไพเราะอยู่ที่ริมแม่น้ำเพื่อหวังจะเรียกปลาขึ้นมาจากน้ำ แล้วตนจะได้จับเอาเป็นอาหาร เพลงแล้วเพลงเล่าผ่านไป ชายหนุ่มก็ต้องโมโหที่ไม่เห็นปลาสักตัวโผล่จากน้ำขึ้นมาตามเสียงขลุ่ยอันไพเราะของเขา ดังนั้นเขาจึงกลับบ้าน ไปเอาแห มาเหวี่ยงลงน้ำไม่ช้าก็ได้ปลาเล็ก ปลาน้อยติดร่างแหหลายสิบตัว ชายหนุ่มคนหาปลารู้สึกขุ่นเคืองใจนักจึงบ่นตำหนิปลาว่า “ทีอย่างนี้กระโดดโลดเต้นกันใหญ่ ที่เป่าขลุ่ยให้ฟังกลับทำเงียบเฉย” พอชายหนุ่มได้ปลาแล้วก็กลับบ้านไป

เซ่

ปว่าดอปือแวโอ่ะแวด่ะคีฆา พ้อมื่อเตอฆาพ้อควาเตอฆา โอ่ะเล้อต่าปว่าปู เมเล้ออะโม่อะป่า เตอโอ่ะเลอบาฮ อะแวคีฆาแอ่ะลอซะโด่ะม่ะลอฮ ตือแวเลอต่าจูคา ปว่าดอปือแวคีฆา โอ่ะเต่อเซเลอบ่า เม่แวเล้อต่าจูพ่ะโด่ะ ปว่าดอปือแวคีฆาอีแก๊วท่อล่ออะซ่ะแลโอ่ะเลอเซ่เกอดื่อล่ะ อะโลบ่ะจ่อแวดอฆาเน่ อะมีเล้อมื่อน่าเซ่โค่แซแวอีแอ่ะอีแอ่ะ อะมีเน่แวเตอโจ่ อะแว่จ้อมีมอแวด่ะพือซะปว่าแฮแต้ออ เล้อเซ่ค่อทีเน่โอ่ะแวเด้อทูเต้อเก่อตีเจ๊เต้อเก่อตี ตือเล้อมื่อเช่ท่อ อะแตบ่ะแวอะปือวี่บลอเน่ อะแลคู่เน่แวด่ะทูเต้อเก่อตี่ด้อเจ๊เต้อเก่อตี่เล้อเซ่ค่อทีเน่ วี่บลอปว่าดอปือแวคีฆาโอ่ะท่อแวเดออะโกล่อะเจ๊ ด้อมาท่อเฆ่แวอะเด้ออะล่อ แก๊เกแวปว่าต่าโอ๊ปว่าต่าเยอเน่ลอฮ

ต้นไม้

มีพี่น้องอยู่คู่หนึ่ง คนพี่เป็นผู้ชาย คนน้องเป็นหญิงสองคนพี่น้องรักกันมาก แต่มีฐานะยากจนไม่มีที่อยู่อาศัย มีอยู่วันหนึ่งท้องฟ้ามืด มีเสียงฟ้าร้องฝนก็ตกลงมาอย่างหนัก ทำให้สองคนที่น้องตัวเปียกไปทั้งตัว สองคนพี่น้องก็พากันไปหลบอยู่ใต้ต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งพอตกเย็นสองคนพี่น้องก็ไม่รู้ว่าจะไปนอนที่ไหนทั้งสองก็พากันนอนอยู่ใต้ต้นไม้นั้น ต้นไม้ก็มีเสียงดัง แอ่ะๆ พอนอนได้สักพัก พี่ชายก็ฝันว่ามีชายแก่คนหนึ่งมาบอกกับพี่ชายว่า “ไอ้หลานชายผู้น่าสงสารใต้ต้นไม้นั้นมีทองหนึ่งไห มีเงินหนึ่งไห ทั้งสองคนต้องแบ่งให้เท่าๆกันนะ เด็กชายว้าคลื้อสะดุ้งตื้นขึ้นมา พอรุ่งเช้าได้ไปขุดใต้ต้นไม้ใหญ่ก็พบของตามที่ชายแก่ผู้นั้นเข้าฝันจริงทั้งสองคนพี่น้องก็ดีใจมาก ที่ได้เงินและทอง ทั้งสองก็ได้ปลูกบ้าน แล้วกลายเป็นเศรษฐีอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 ยายชรากับหมูดำ

พีมื่อแม่ ด๊อท่อะพาซู

เล๊อปว่าเก่อญออ่ะฮี่เตอฮี่ เล๊อเก๊อเจ่อโค่พีมื่อแมโอ่ะแวเต่อฆา อ่ะแวลือท่อะพาซูเต่อดือ มื่อฆ่อคอ พีมื่อแมอ่ะแวเฮ่อ่อะอะท่อะพาซูอะช่าด๊อตือเล๊อมื่อฮาลอ พีมื่อแมเฮอ่อะแวอะท่อะพาซูอะช่ามาแวดี๊อี ก๊อมื่อนีโอะแวมื่อเต่อนี เซโค่พ่ะโด่ะเล๊อเว่ปูแฮเป่อแวด๊อซะลอแวพีมื่อแมอะท๊อพาซูด๊อแลฮี๊เปวแวพีมื่อแม่อะท๊อพาซูเน่ลอฮ เซ่โค่พ่ะโด่ะแต๊ต่าด๊อพีมื่อแม่ ด๊อแต๊แวเล๊อ“พีเออฮ เย่อแก๊เซ่โค่พาโด่ะ เย่อแฮเป่อเล๊อเว่พาโด่ะ ด๊อเย่อซะลอเน่แว เน่อท๊อพาซูเต่อดืออีโด่ะม่ะลอฮ เน่อเม่ชาเอ่ะยา เยอเก่อเฮ่นาเปวเล๊ออ่ะเฆลอฮ”พีมื่อแมแต๊เชอ เซ่โค่พ่ะโด่ะเล๊อ “เซ่โค่พ่ะโด่ะเออฮ เย่อลื่อท๊อพาซูอีเนฮ เย่อเต่อลื่อออเล๊อเก่อชาออบ่ะ เย่อลื่อเล๊อต่าซูเก่อญอ ซ่ะเก่อญอ ด๊อโอเซ่อก๊อด๊อยาลอฮ เย่อเต่อชาบ่ะ”เซ่โด๊พ่ะโด่ะน่าฮูแวพีมื่อแมแต๊เชอออดีเน บ่ะชาอ่ะเต่อซะจ่าบ่ะ ด๊อจ๊ะเก่ด๊อพีมื่อแมแวเต่อบลอ ด๊อจี๊แว “พีเออ เนอเม่ชาเอ่ะยา น่อท๊อพาซูเน่ เย่อเก่อเฮ่นาเล๊ออ่ะเปวกา ด๊อเย่อเก่อฆือเฮ่นาเล๊ออะซอด๊อเต่อดือเน่ลอฮ”พีมื่อแมน่าฮูแวเซ่โค่พ่ะโด่ะแต๊ต่า พีมื่อแมแต๊เชอออเล๊อ “เซ่โค่พ่ะโด่ะเออ เต๊อบ่ะจ๊ะเล๊อต่าเชอเกอต่อบ่าฮ เม่เล๊อเย่อเต่อชาบ่ะนอฮ”เซ่โค่พ่ะโด่ะน่าฮูแวดี๊เน่ อ่ะแวเซญาเล๊อเก่อมาดี๊แลฮ พีมื่อแมเต่อชาบ่าฮ ดี๊เนอ่ะโฆ เซ่โค่พ่ะโด่ะเกแวด๊อต่าซู่ฮาฆอซะฮาฆอเน่ฮลอฮ มื่อเช่ท่อเต่อนี พีมื่อแมแล่ซู้อ่ะคือด๊อกล๊อน่อเล๊ออะคือกล่ะปูเน่ลอฮ คือเล๊อมื่อทู่ พีมื่อแมเกอ่ออะเมเล๊ออะแดปู ด๊อที่แวอะท๊อพาซู มีค๊อลอเลอแดปูเน่ลอฮ พีมื่อแมที่ท่อแวอะท๊อพาซู ด๊อนีท่อเก่อมวี ๆ แวลอฮ เล๊อที่แวอ่ะท๊อพาซู แฮมีค๊อลอ เล๊อแดปูเน่ลอฮคือเล๊อมือฮา พีมื่อเมเกด๊ออ่ะท๊อพาซู พีมื่อแม แอะแวอะท๊อพาซูเต่อดืออีโด่ะม่ะลอฮ

ยายชรากับหมูดำ

ณ หมู่บ้านปาเกอญอ บนดอยสูงแห่งหนึ่ง มียายชราอาศัยอยู่ในบ้านคนหนึ่ง เขาเลี้ยงหมูดำตัวหนึ่งซึ่งเป็นหมูตัวผู้ มีขนาดตัวใหญ่และอ้วนมาก ทุกๆเช้ายายชราจะหาอาหารให้หมูดำกิน พอถึงตอนเย็นยายชราก็หาอาหารให้หมูดำกินทุกวัน อยู่มาวันหนึ่ง มีนายทุนจากในเมืองใหญ่มาขอซื้อหมูดำของยายชรา นายทุนถามยายชราว่า “ยายครับยาย.. ข้ามาจากในเมืองใหญ่ ข้าอยากได้หมูดำของยายตัวนี้ไปขายในเมือง ถ้ายายขายให้ข้า..ข้าจะให้ราคาอย่างงาม”ยายชราตอบนายทุนไปว่า “โอ๊ย..ยายไม่ขายหรอก ยายเลี้ยงหมูดำตัวนี้ไว้อยู่เป็นเพื่อนยาย ยายไม่ได้เลี้ยงไว้ขายหรอก ยายรักหมูตัวนี้ของยายมาก”ฝ่ายนายทุนก็ไม่ละความพยายาม นายทุนพูดอีกครั้งว่า “ยายครับยาย ถ้ายายขายให้ข้า ข้าจะซื้อหมูตัวใหม่ให้รับรองว่ายายไม่ผิดหวังหรอก” ยายชราได้ยิน จึงตอบนายทุนไปว่า “หนุ่มเอ๊ย..ยายบอกแล้วว่า ยายเลี้ยงหมูดำตัวนี้ด้วยความรัก ยายรักและเอ็นดูหมูดำตัวนี้มาก อย่ามาเสียเวลากับยายเลย” เมื่อนายทุนได้ยินคำตอบของยายชราตอบมาอย่างไร้ความหวังว่าจะได้หมูดำของยายชราดังนั้น นายทุนจึงเดินจากไปโดยไม่ได้หมูดำของยายชราไปด้วย เช้าวันหนึ่งยายชราออกไปที่ไร่ข้าว ยายชราก็ได้ถางหญ้าที่ขึ้นรกในไร่ข้าว พอถึงเวลาเที่ยงวัน ยายชราก็ไปที่กระท่อมเพื่อจะรับประทานอาหาร พอถึงที่กระท่อม ยายชราก็เห็นหมูดำนอนหมอบที่กระท่อม ยายชราก็ยิ้มอย่างประหลาดใจที่เห็นหมูตามมาอยู่เป็นเพื่อนที่ไร่ข้าว พอถึงตอนเย็น ยายชราและหมูดำก็เดินกลับบ้านด้วยกันยายชารักหมูดำตัวนี้มาก

แต่งโดย นางเสาวนีย์ สิงห์พงไพร โรงเรียนบ้านห้วยโค้ง ต.ยางเปียง อ.อมก๋อย จ. เชียงใหม่ ปีการศึกษา 2557

โท่พว้าเดอจ้อว่ะฆ่า

เล้อญาเน่โท่โอ่ะเวเต้อเบ่ะ อะโด่ะต่าเฆ่ม่ะ เล้ออ่ะดิ๊เช่โล่ โอ่ะเด่อะอ่ะกี่ะเฆ่โด่ะม่ะ เม่แวด่ะอ่า ลี๊อะ อะลาซี อะฆอ อะลาซู อะบอ อะลา อะฆอบอ อะเซ่อก้อ ก้อแวเลอโถ่พว้า เม่โท่เล่ออะซ่ะเง โก้มื่อนีแดอะเซ่อก้อแฮฮะโอ่ะแวเล้ออะโอ่ะก้อมื่อนีแฮเฆเน่โท่พว้าอ่ะแลว่ โอ่ะเตอนีจ้อว่ะฆ่ะเตอเบ่ะ แฮเล้อโท่พว้าอะโอ่ ด้อเฆ่เน่เล้อโท่พว้าอ่ะแลว่ ด้อโท่พว้าเฮ่ออ เล้ออะลี๊อ บ่ะช่าจ้อว่ะฆ่ะเต่อเกเมออ่ออะแวด้อเตอกวี่แว ปว่าเล้อโมโค่ทีด้อฮีเน่แวด้อเกอตอเน่แว ม่าด้อเตอนี จ้อว่ะฆ่าแล่เฆด้อ แวโท่พว้าอะแลว่ ด้อโท่พว้าเฮแวเล้อ อะลาซี่ จ้อว่ะฆ่ะแลเตอกวี่แว จ้อว่ะฆ่าแฮเฆ่แวโก้มื่อนี ตืออะกุ้ต่าแลว่ นวี้แล่ว ก้อปลอแดเกเตอกวี่แว ปวาเลอโม โค่ เก่อตอเน่เก่แวโก้ปลอแด ตืออะแปวท่อต่าแลว่ นวี้แล่ว จ้อว่ะฆ่ะเตอเซ่ญาอะปลี๊ ด้อแลเตอกวี่แวโก้ปลอ ตืเลอจ้อว่ะฆ่ะอะซูเน่ลอฮ

นกยูงกับอีกา (สีแสนสวย)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีสัตว์อยู่ตัวหนึ่งมีรูปร่างสวยงามมาก บนปีกของนกมีสีต่าง ๆ มากมาย เช่น ม่วง ฟ้า แดง น้ำเงิน เหลือง เขียว ส้ม เพื่อน ๆ ในกลุ่มเรียกมันว่า นกยูง นกยูงเป็นสัตว์ใจดี ทุก ๆ วันจะมีเพื่อน ๆ มาดูและมาขอสีจากปีกของมันทุกวัน วันนี้ก็เช่นกัน มีอีกามาหานกยูง และขอสีจากนกยูงไป นกยูงก็ให้สีม่วงไป แต่อีกาก็ไม่ใช้ จึงนำไปทิ้ง เทวดาบนท้องฟ้าเห็นจึงเก็บไป วันต่อมาอีกาก็มาขอสีจากนกยูงไปอีก นกยูงก็ให้สีฟ้าไป อีกาก็นำไปทิ้งเหมือนเดิม อีกามาขอทุกวัน จนครบเจ็ดสี และทุกครั้งก็นำไปทิ้ง เทวดาก็เก็บไปทุกครั้งจนเก็บได้ทั้งหมดเจ็ดสี ส่วนอีกาไม่รู้ค่านำไปทิ้งทุกครั้งทำให้อีกามีสีสีดำจนทุกวันนี้

ปฆ่าเก๊อจ่า

เล้อปฆ่าปูเต่อตอ ต่าโพฆ่าโอ่ะร๊ะม๊ะ ต่าโพฆ่าก๊อโพฆล่อะซ๊ะ ด๊อเก่อคือเทอเน่แว ปฆ่าเก๊อจ่า เก่อชอแต๊ท่อแว ยาเน่เย่อเกร๊อเล้อแก๊ปฆ่าเก๊อจ่า เม่เล้อเจ๊อโด่เน่ปฆาฆา บ่อโซ๊น่าฮูด๊อแต๊ท่อแว ยาเน่เย่อเกร๊อเล้อแก๊ปฆ่าเก๊อจ่า เม่เล้อเจ๊อจี่เคล โท่น่าฮูด๊อแต๊ท่อแว ยาเน่เย่อเกร๊อเล้อแก๊ปฆ่าเก๊อจ่า เม่เล้อเจ่อก๊อต่าซ๊ะวี่มื่อคลี้น่าฮู ด๊อแฮฆอจี่แว ต่าบวี้อ่ะซ๊ะ ด๊อแต๊ท่อแว โต๊เจอ โต๊เจอ เม่อูแกท่อ เม่อูเก่ท่อ แลมาพี่เม่อู แลมาพี่เม่อู ต่าโพฆ่าก๊อฆา แลจี่มาพี่เม่อูเซ่อก๊อ แพ๊เล้ออ่ามาพี่ะเม่อูวีคลี้แต๊ท่อแวเล้อ แพ๊เล้อเม่อูแกท่อเต่อบลออี ปฆาแลมาพี่ะเม่อู เต่อฆาเต่อเซบ่า บ่ะโตเจ่อล่อะซ๊ะ เต๊อบ่ะแฆล่อะซื่อซ๊ะบ่า เล้อเก่อแก๊ ปฆ่าเก๊อจ่า ปฆาเบ๊อบ่าแอ่ะกวี่ล่อะซ๊ะ ด๊อต่าโพฆ่าก๊อดื่อ ทีแวเล้ออ๊ะเม่ ด๊อก๊อดื่อเก่ล้ออ่าเด๊อ

เรื่องเจ้าป่า

ในป่าแห่งหนึ่ง มีสัตว์มากมายวันนี้สัตว์ต่างๆชวนกันมารวมตัวกัน เพื่อเลือกหาหัวหน้า ช้างพูดเต่าเห็นว่าไม่เข้าทีจึงพูดว่า “ทุกท่านหยุดก่อน เต่าวิ่งมาด้วยความเหน็ดเหนื่อย พูดว่า... “ไฟไหม้ ๆ ช่วยกันดับไฟเร็ว ๆ” สัตว์ต่างๆวิ่งไปดับไฟด้วยความรวดเร็ว เมื่อทุกคนช่วยกันดับไฟแล้วกลับมารวมตัวที่ลานอีกครั้ง เต่าพูดขึ้นมาว่า “ฉันของเสนอความคิดอย่างหนึ่ง เกิดไฟไหม้ในป่านี้ คนที่เป็นเจ้าป่าจะดับไฟคนเดียวไหม” สัตว์ต่าง ๆ พูดว่า”เราทำคนเดียวไม่ได้ เราทุกคนควรช่วยกันดับไฟ” เต่าพูดต่อว่า เราอย่าเถียงกันและเลือกเจ้าป่าเลยเราควรรักษาป่าของเราด้านความสามัคคีดีกว่าไหม สัตว์ทุกกตัวเห็นด้วยต่างก็แยกย้ายกลับบ้านไป

จ๊อเก่อะโด่ะ

จ๊อเก่อะโด่ะเต่อฆา เก่อซี่ร่ะม่ะ เต่อมาเจออะมาอะต่าบ่าฮ เมออะมาลื่ออ่อะก๊อมื่อนี โอ่ะเดออะมาเน่เต๊อนี่ จ๊อเก่อะโด่ะโซโม่ท่อแว เอ เฆเล๊อเจ่อมาเจอเจ่อมาอะต่าเจลอฮ วีด๊อแต๊เอ่ะอะมา ต่านีญาอีเย่อเก่อแลมาต่า เล๊อตื๊อ โป่ะเอ่ะเจ่อเม อะมาเต่อคอ น่าโฮแว๊ะคือระม๊า โป่ะเป๊อจื่อแวอะเม จ๊อเก่อะโด่ะกว่าเมโป่ะ ด๊อต่าเก่อะอะซ๊าแต๊เอ่ะอะมา ต่านีญาอี เจ่อเต่อแลต่าเลอบาฮ เจ่อเกแลเล๊อฆอนีตอ อะมาเต่อคอแลมาเกต่าเต่อฆาดีลอฮ ๆ มื่อเช่ท่อจ๊อเก่อะโด่ะแลต่าเดออะมา เมออะมาโป่ะท่ออะเม ด๊อแลแทะพล๊ะน่อลอฮ อะมาเต๊อโป่ะแวอะเมบาฮ ด๊อโป่ะแวดื๊อะเก๊อจ่าอะเมลอฮจ๊อเก่อะโดะโป่ะท่ออะเมด๊อแลโจ่เกอะมาเล๊อตือ แพ๊อะแลเล๊อแกล๊ะอะคา โต๊ก่อะ บ่อะเซ๊อโอ่ะพ๊ะโด่ะมีนอเล๊อแกล๊ะ จ๊อเก่อะโด่ะ ซือต่อบ่อะเซ๊อโอ่ะ บ่อะเซ๊อโอ่ะเต๊อจี่บาฮ ด๊อตี๊เนเซ่ด๊อต่อแว บ่อะเซ๊อโอ่ะฮู๊ท่อด๊อเก๊อเอ่ะออ จ๊อเก่อะโด่ะคี๊เก่อญ๊าออ เต๊อบะเอ่ะญาบาฮ เจ่อเก่อแลโต๊เจอเจ่อมาแทะพล๊าน่อ บ่อเซ๊อโอ่ะน่าโฮแว ด๊อโท่ปล่าแว จ๊อเก่อะโด่ะแลตือเล๊อคือที่อะมามาต่าเต่อฆา ด๊อโต๊เจออะมามาต่าตือเล๊ออะวีเน่ลอฮ

ชายขี้เกียจ

มีชายขี้เกียจคนหนึ่งไม่ยอมทานทำการอะไร ให้เมียค่อยหาเลี้ยงคนเดียวอยู่กินกันมาจนได้ 1ปี เจ้าคนขี้เกียจที่เกิดความคิดขึ้นว่า เอ เราน่าจะช่วยเมียทำงานบ้างนะ คิดได้ดังนั้นก็บอกเมียว่า วันนี้ข้าจะไปทำงานที่ไร่เองนะ ห่อข้าวให้ข้าด้วยก็แล้วกัน เมื่อผู้เป็นเมียได้ยินเช่นนั้นก็แปลกใจและดีใจเป็นอย่างมาก จึงรีบห่อข้าวให้ แต่เมื่อเมียของเขาห่อข้าวเสร็จเขาก็เกิดความขี้เกียจมากะทันหันบอกกับเมียว่าวันนี้ข้าขี้เกียจแล้วล่ะเอาไว้พรุ่งนี้ค่อยไปแล้วกันนะแล้วก็ล้มตัวนอนตามเดิม เมียก็ไม่รู้ว่าจะยังไงก็เลยต้องรีบไปไร่เองอีกตามเคย เช้ารุ่งขึ้นจ๊อเกอะโด่ะก็บอกเมียว่า วันนี้จะไปถางหญ้าที่ไร่นะ ห่อข้าวให้ด้วยนะ เมียจ๊อเกอะโด่ะไม่ห่อให้แล้ววันนี้เพราะว่าเมื่อวานบอกว่าจะไปแต่ก็ไม่ไป เมียจ๊อเกอะโด่ะ ห่อข้าของตัวเองเสร็จก็ไปถางหญ้าที่ไร่ จ๊อเกอะโด่ะลุกขึ้นมาห่อข้าวเองแล้วก็ตามเมียไปที่ไร่ ในระหว่างที่เดินทางนั้นจ๊อเกอะโด่ะได้เจอกับเสือตัวใหญ่นอนขวางทางอยู่ จ๊อเกอะโด่ะเห็นไล่เสือไปแต่เสือนอนอยู่ จ๊อเกอะโด่ะเอาไม่ไปตีเสือ เสือลุกขึ้นจะกัดจ๊อเกอะโด่ะจ๊อเกอะโด่ะก็บอกเสือว่าอย่ากัดผมผมจะไปถางหญ้าช่วยเมีย เสือได้ยินดังนั้นก็ปล่อย จ๊อเกอะโด่ะไป จ๊อเกอะโด่ะไปถึงไร่เห็นเมียถางหญ้าในไร่ก็ช่วยเมียถางหญ้าจนเสร็จ

ผู้แต่ง นางสาวอรพิน ดุษฎีดารกา

หน่วยการเรียนรู้ที่ 10 ดอกไม้หาเพื่อน

พอฆืออ่ะเซอก๊อ

เล้อพอทูอ่ะเด่อแม่ะญา โอ่ะเดอพอเต่อบลื้มี่ พอทูแอะอ่ะพอโด่ะม่ะลอฮ ลูเจออะโม่อะป่าพอทีก๊อมื่อนี่ พอทูแฮเล้ออะพอโอ่ะ พอทูอะซ่ะคือโด่ะม่ะเล้ออ่ะพอ เม่พอท่อเน่พอทูโชโม่แวพอเต่อกล่ะอี่ต่าแกอ่ะเซ่อก๊อแคเล่อะลอฮ พอทูเต่อแด่ะพออ่ะพอน่อเต่อบลอบ่าฮ โอ่ะแวมื่อเต่อนี่พอทูเต่อโอ่ะชู่บ่าฮ อะแวเต่อแล่โล่ะ แกว้เดออะพอบ่า เม่เล้อพอเต่อกล่ะเน่คอแวด๊อแตเซ่อก๊อต่า บ่ะต่าแลเล้อพอทูเตอแฮฮ่ะเล้อเปอโอ่ะ ด๊อพอเจ๊คอ แตท่อแวซ่ะน่าฮูเล้อพอทูอะป่าแตแวพอทู เต๊อโอ่ะชูบ่าฮ ม่าด๊อคีนี่เต่อนีพอทูโอ่ะชูท่อด๊อแฮกว่าพอ เซ่เตอพ่ะด๊อแตต่าเดอพอ เย่อซ่ะยื่อนาโก๊ฆาโด่ะม่ะลอฮ ด๊อเยอซ่ะคือโด๊ะม่ะลอเล้อเน่ทีบ่ะนาโก๊ฆา

ดอกไม้หาเพื่อน

บ้านของพอทูมีดอกไม้หลายชนิด พอทูรักดอกไม้มาก ทุก ๆ วันพอทูจะมาช่วยคุณพ่อคุณแม่รดน้ำดอกไม้ พอทูมาหาดอกไม้ทุกวันและพอทูก็ดีใจมากที่ดอกไม้ออกดอก พอทูนึกในใจฉันจะเป็นเพื่อนกับดอกไม้พวกนี้ตลอดไปและพอทูก็ไม่เคยที่จะเด็ดดอกไม้เล่นเลย อยู่มาวันหนึ่งพอทูไม่สบายก็เลยไม่ได้ไปหาดอกไม้ ส่วนดอกไม้ต่าง ๆ ต่างก็บ่นคิดถึงพอทูแล้วคุยกันว่า ทำไมพอทูไม่มาหาพวกเราอีกละ ส่วนดอกมะลิพูดขึ้นว่า ฉันได้ยินพ่อของพอทูพูดว่าพอทูไม่สบายจ้า 2 วันต่อมาพอทูหายป่วยก็รีบมาดูดอกไม้พอมาถึงจึงพูดกับดอกไม้ว่า ฉันคิดถึงพวกเธอจังเลยและฉันก็มีความสุขสดชื่นที่อยู่กับพวกเธอ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 11 ผลไม้

ต่าซ่าเล๊ออ่ะลออ่ะ

โอ่ะแวมื่อเต่อนี พาเซ่อดาด๊ออ่ะโม่ แลซูเว่ปูตืออ่ะแลตือ พาเซ่อดาที่แวเลอต่าซ่าโอ่ะอาม่ะ โอ่ะแวด่ะเล๊อ เซ่ค่อซ่า แตต๊อซ่า เซ่อแกว๊โม๊ แอปเปิ้ล เงาะซ่า ด๊อเซ่อกวี๊มี พาเซ่อดาแตอะโม่เล๊อ โม่เออญาเจอต่าโม่อ่อะซ่ะต่าซ่าโด่ะแลฮ อาโม่แตเซอออเล๊อโพควาเนอต่าโม่อ่อะซ่ะเล๊อแลมีแลฮ พาเซ่อดาแต๊เซออ่ะโม่เล๊อ โม่เออฮ เยอต่าโม่อ่อะซ่ะเล๊อ แอปเปิ้ล ด๊อเซ่อแกว๊โม๊ซ่า ด๊อแตต๊อซ่ะลอฮ อาโม่แต๊เซอออโพควา โม่เก่อเปว่เอ่ะนาลอฮ อะโม่ซ่าคือต่าร่ะม่ะเล๊ออาโพควาซ่ะลออ่ะต่าซ่าลอฮ ตือเล๊ออ่ะเปว่อ่ะต่าซ่าวี พาเซ่อดาเดออะโม่แกว๊ลอซ่ะ เกเล๊อเด๊อต่าเซอเก่อต่อ เล๊ออะเกเล๊อแกล๊อะโม่แต๊ต่าเดอพาเซ่อดา บ่ะต่าลอเล๊อเนออ่ะต่าซ่า พาเซ่อดาแต๊เซออะโม่เม่แวด่ะเล๊อต่าโม่อ่อะซ่ะเล๊อ แต่ะต๊อซ่าอ่าวี๊โด่ะเน่ต่าฆา เล๊ออาโม่น่าฮูอะโพแต๊แวี อะโม่แต๊เซอแวเล๊อ เอ เดอต่าซูต่าซ่าเล๊อเนออ่ะ อะบลี่โอ่ะแปว่อีลอนื๊อ พาเซ่อดากว่าท่ออะโม่แม่แต๊แว ต่าซ่าเน่อะบลี๊โอ่ะเตอบลี๊มีนือ อะโม่นีเซอออแฆะ ๆ ปว่าแต๊แวดะอะฆวี่ด๊ออะปลี๊โอ่ะอาม่ะลอฮ เนอเม่อ่ะต่าซ่าเน่เฮ่บ่ะเล๊อเน่อฆีเน่อบ่า เฆเล๊อเนอผี่เนอญะเฆ ด๊อโต๊เจอนาเล๊อบ่ะฆ่ะด๊อเอ่ะชา ด๊อชี่ชา เน่ลอฮ เจ่อซี่ญาลี่ ซื๊อญาเน่เจ่อเกออ่ะต่าซูต่าซ่าอาอาลอฮ

ผลไม้น่ากิน

อยู่มาวันหนึ่งพาเส่อดากับคุณแม่ได้พากันไปตลาดในเมือง พอพาเส่อดาไปถึงตลาดทันใดนั้นพาเส่อดา เห็นผลไม้วางขายมากมายมีทั้งมะม่วง แตงโม ฝรั่ง แอปเปิ้ล เงาะ กล้วยและอื่น ๆ อีกมากมาย พาเส่อดาได้บอกกับแม่ว่า “แม่ครับแม่” ผมอยากกินผลไม้จังเลยเมื่อแม่ได้ฟังที่ลูกพูดแม่ก็ได้ถามพาเส่อดาว่า... แล้วลูกอยากกินผลไม้ชนิดใหนล่ะ พาเส่อดาตอบแม่ว่า ผมอยากกินแอปเปิ้ล ฝรั่ง แตงโม เงาะและกล้วยครับ แล้วแม่ก็พูดกับพาเส่อดาว่า เดี๋ยวแม่ซื้อให้นะ แล้วแม่ก็บอกว่าแม่ดีใจมากนะที่ลูกอยากกินผลไม้ พูดจบแม่ก็ซื้อผลไม้ให้กับพาเส่อดาแล้วกับยื่นให้กับพาเส่อดาถือไว้ หลังจากที่ถือมาไว้แล้ว พาเส่อดาก็พูดกับแม่ว่า แม่ แม่ ผลไม้พวกนี้น่ากินทั้งนั้นเลย

หลังจากซื้อผลไม้เสร็จแม่กับพาเส่อดาก็พากันกลับบ้าน และในระหว่างที่เดินทางกลับบ้านแม่ก็พูดกับพาเส่อดาว่า ทำไมลูกถึงชอบกินผลไม้ล่ะ พาเส่อดาก็ตอบแม่ไปว่าเพราะว่าผลไม้มันอร่อย แล้วก็หวานด้วยโดยเฉพาะแตงโมผมชอบมากเลย เมื่อได้ฟังดังนั้นแม่ก็บอกว่า ผลไม้เนี่ยมันมีประโยชน์แค่นี้เองเหรอ แม่หัวเราะพร้อมกับบอกว่ามีซิลูก มีเยอะด้วยเพราะว่าผลไม้นอกจากจะอร่อยแล้วยังให้คุณประโยชน์อีกมากมาย ช่วยทำให้ร่างกายแข็งแรง มีวิตามิน ช่วยให้ผิวพรรณสดใส อีกทั้งยังช่วยในเรื่องของระบบขับถ่ายอีกด้วยนะลูก อ๋อ เข้าใจแล้วครับ ต่อไปนี้ผมจะทานผลไม้เยอะ ๆ ร่างกายจะได้แข็งแรงผิวพรรณดี ๆ ครับ

แลเล้อโคปูซู่มื่อซ๊ะมื่อ

เด้อโอ่ะแวเต้อเพล่อะโอ่ะแวเซ้อฆา โอ่ะแวอะโม่ อะป่า ด้ออะโพมื่อเต่อฆา อะมีแวเล้อน่อดี ก้อมื่อนี ปว่าดอโพโม่โพป่าเซ้อฆาอี เก่อแฆเท่อแวฆอม่ะลอฮ แฆเท่อโต๊ะล่อะซ้ามาต่าด้อเก่อแท้เก่อตอ พ่ะต่าเล้ออะเก่อเต่ลอเน่ซอคาเน่ลอฮ อะโม่อะป่าคีฆาอี โซ่โลน่อดีเต่ลอเน่ซอคาอะเม แพ้อ่ะเต่ลอเน่ซอคาอะเมวี เน่อะโม่อะป่าคีฆาอี เก่อแต๊บ่ะน่อดี ก้อบล่อลอฮ มาบู่ะต่าเน่เก้อเน่บ่ะเน้อต่าโอ่ะมูเก่อเฆเน่อซ๊ะเก้อคลี่ เซเล้อเก่อมี น่อดีอะโม่อะป่าเก้อโซ่ออบาต่าเซเล้อเก่อมีก้อมื่อนีเน่ลอฮ ตือเล้อน่อดีฆาอีแก๊ปว่าเล้ออะซ้าเฆอ้าต่าชี่ค้อซี่ญาโอ่ะ อ๊ะเซ่อเก้อแอ่ะออร้ามั๊ะ แพ๊เล้ออะแลเล้อโจ๊เน่ อะแวเก่อแต๊บ่ะอะเซ่อก้อ อ้าต่าเมอแวเล้ออ้าเซ่อก้อมาต่าเล้ออะเฆเน่ลอฮ มื่อเตอนีน่อดีแกว๊อะเซ่อก้อแลเล้อโคปู นื่อแวเล้อโคปู แลบาท่อต่าฆอโพบาท่อซอคา วีด้อน่อดีแต๊บ่ะซอคา ยาเดอเจ๊อเซ่อก้อต่าโม่แลเก้อแท่ะเกอตอ แลมาปล๊อโตซอคาเก่อเมอยาเด้อเจ๊อเซ่อก้อมาดี้แลฮ ซอคาเต่อคอเม่อน่อดีด้ออ่ะเซ่อก้อแลแคว่ต่าเล้อโต แม่ะญ่าด้อเซอเฆ่อะต่าฮ้าล่อเน่ลอฮ โพซ่าโฮก้อฆาอ๊ะต่ามื๊อโด่ะม้าลอฮ อ้าต่าซู่มื่อซ้ามื่อโด่ะม้าลอฮ ตื่อเล้อมื่อฆื่อนีด้อมื่อโอ่ะบวี้นีเก่อแกว๊ท่อล่อะซ๊ะแลเล้อโคปู แลแคว่เซ่ลาแลเซ้อเฆ่อะต่าฮ่ะล่อก้อมื่อนวี้เน่ลอฮ

เข้าวัดเข้าวาจิตแจ่มใส่

มีครอบครัวอยู่ครอบครัวหนึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 คนพ่อ แม่ ลูก ทุก ๆ วัน 3 พ่อ แม่ ลูกจะตื่นกันตั้งแต่เช้าช่วยกันทำงานและเตรียมของใส่บาตรให้พระ พ่อแม่จะสอนหนูดีให้ใส่บาตรหลังจากใส่บาตรเสร็จแล้ว แม่จะสอนหนูทุกครั้งที่ใส่บาตรเสร็จว่าทำบุญนั้นจะได้บุญชีวิตจะมีความสุข จิตใจก็ร่มเย็นและก่อนนอนพ่อแม่จะสอนหนูดีให้สวดมนต์ไหว้พระก่อนนอน จนทำให้หนูดีเป็นคนที่อ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักสัมมาคารวะ เป็นคนดีเพื่อนรักเวลาไปโรงเรียนหนูดีจะสอนเพื่อน ๆ ให้ทำแต่ความดี

วันหนึ่งหนูดีชวนเพื่อน ๆ ไปบำเพ็ญประโยชน์ที่วัดเมื่อหนูกันเพื่อนไปถึงก็ตรงเข้าไปในวัดกระพระพุทธรูปและพระสงฆ์ จากนั้นหนูดีก็กล่าวกับพระสงฆ์ว่าหนูกับเพื่อน ๆ อยากมาบำเพ็ญประโยชน์จะให้หนูกับเพื่อนทำอะไรบ้างค่ะ พระสงฆ์เลยให้หนูดีกับเพื่อน ๆ ไปกวาดลานวัดและล้างห้องน้ำ เด็กทุกคนต่างสนุกสนานและอิ่มบุญกัน หลังจากนั้นทุกวันเสาร์และอาทิตย์ต่างก็ชวนกันมากวาดลานวัดล้างห้องน้ำที่วัดกันเป็นประจำ

ผู้แต่ง นางสาวอรอมล สันติอรุโณทัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 13 แม่ของหนู

โม่อ่าปลี๊เล้อเป่อมาบู่เกเต้อเล่อะบาฮ

โอ่ะแวด้อมื่อเต่อนีเต่อยี่ดี๊บาฮ เม่แวด่ะเล้อเซ่พ้าโด่ะเต้อทู่โอ่ะแวด่ะเล้อยีดี โพซ่าโฮ่แวด่ะเต่อฆาฮ้าแวด่ะเต่อฆาเอ่ะฆื่เอะทื๊อต่าโด่ะม้า แต้แวด่ะ เต่อนีเต่อนีเมอแลมา ต่าเล้อเนเล้อเน เมอทู้เด้อ เมอแลซอเฆ่อลอคอเจ่อมาเต้อมื่อะบาฮ แพ้เล้ออ้าเอ่ะฆื่เอ่ะทื๊อต่าอะคาเน่ฮ ต่ามู้โค่โพน่าฮู่แวด่ะเล้อโพซ่าโฮเอ่ะฆื่เอ่ะทื๊อต่าเน่ฮ โอ่ะแวเล้อมู้โค่แฮลอแวด่ะมาแก้ท่อซ้าเล้อพือซ้าปว่าเต่อฆา เดอชวี่เต่อดือพือซ้าปว่า จ้าบ่ะโพซ่าโฮ่ ลีโพเน้อบ่ะต่าแลฮแต้บ่ะยาบ่ะเต้อบ่ะเจ่อโต้เจอนาเซ่มีมี โพซ่าโฮ่แต้เชอแวเน้อกว่าเจ้อโม่เน่เมอเจ่อมาต่าเจ่อเต้อเน่โอ่ะบวี๊บาฮ พือซ้าปว่าฆื๊ท่อเน่เล่อฆื่เพล่อะ พือซ่ะปว่าแต้ท่อแวโล่แกว้ ซอเก้อคีฆาตาเล่อะซ้า เล่อโอ่ะคีเพล่อะ ช่อะฆ่ะคีฆาเต่อฆาเต้อเพล่อะ เม่อต่าเล้อะช่อะฆ่ะแวยี่เน่เนอแวต่าลอฮ โพซ่าโฮอ้าต่าเน่แวด่ะเต้อยี่บาฮ แต้บ่ะพือซ่ะปว่าเจ้อช่อะเต่อแก้เลอบาฮเจ่อะจื้อบวี๊ พือซ่ะปวาแต้บ่ะโพซ่าโฮดีอี่ เน้อโม่เน่เดอแวนาควี่ลาโอ่ะแพล่อแวนาลื่ออ่อะเน้อโด่ะทอแวด่ะเทดีอี่เน้อโม่เต้อแต้ต่าบวี๊อ่ะซ้าบาฮ นาเน่อแก้ต่าโพเน้อบ่ะแอ่ะโม่โม่ เมออ่อะนาโม่เมอเล้ออ่ะเฆเมอเล้อเนอเก้แอ่ะเน้อโม่เน่ลอฮ โพซ่าโฮเก้อน่าแวด่ะพือซ่ะปว่าแต้อ้าต่าวีโพซ่าโฮเกจี่โอ่ะอ้าโม่อ้าโม่เมออ่อะออ อ่ะแวด่ะมาแวเต้อเอ่ะฆื่เอ่ะทื๊อต่าน้อบล่อเลอบาฮ

พระคุณแม่ทดแทนไม่หมด

กาลครั้งหนึ่งไม่นานเท่าไหร่ ณ ต้นไม้ใหญ่ท้ายหมู่บ้าน มีเด็กชายคนหนึ่งเดินหงุดหงิดอยู่คนเดียวปากก็บ่นไปว่า ใช้อยู่ได้วัน ๆ ใช้ให้ทำโน่นทำนี่ เดี๋ยวให้ถูบ้าน เดี๋ยวให้ล้างจาน โว๊ยเบื่อ ๆ ๆ เดือดถึงเทพผู้ให้กำหนด ซึ่งเป็นผู้จัดให้เด็กๆมาเกิดในหมู่บ้านนี้จึงแปลงกายเป็นผู้เฒ่าและปรากฏตัวตัวพร้อมกับหมาน้อยตัวหนึ่งผู้เฒ่าถามเด็กน้อยว่า เด็กน้อยเจ้าบ่นอะไรอยู่เหรอ บอกเรามาเถอะเผื่อเราจะช่วยเจ้าได้ เด็กน้อยตอบก็แม่ของผมไหมล่ะน่ะซิวันๆชอบใช้ให้ทำงานบ้านไม่เคยได้พักเล่นกับเพื่อนบ้างเลย ผู้เฒ่าหยิบก้อนอิฐขึ้นมาสองก้อน เอาถ้าอย่างนั้นเจ้ามาเล่นกับเราซิ เรามาแข่งกัน โดยถือก้อนอิฐนี้คนละก้อนใครถือได้นานกว่าคนนั้นชนะ เด็กชายเห็นว่าเป็นเรื่องง่าย ๆ จึงตกลงเล่นด้วยเวลาผ่านไปไม่ถึงครึ่งชั่วโมง เด็กน้อยก็เริ่มเมื่อยล้าและเบื่อจนบ่นและขอยอมแพ้ ผู้เฒ่าก็พูดต่อว่า งั้นเจ้าเล่นกับลูกสุนัขตัวนี้แต่ก่อนอื่นเจ้าต้องป้อนขนมให้ลูกสุนัขตัวนี้ก่อนนะ เด็กน้อยตอบว่าก็ได้แล้วก็ป้อนขนมให้ลูกสุนัขไม่นานลูกสุนัขก็ชนและไม่อยู่นิ่งเด็กน้อยก็เบื่อและไม่ป้อนขนมต่อ ผู้เฒ่าจึงสอนว่าแม้แต่ก้อนอิฐเจ้าก็ยกได้ไม่ถึงครึ่งชั่วโมงเทียบไม่ได้กับแม่เจ้าซึ่งต้องอุ้มท้องเจ้านานถึงเก้าเดือนกว่าคลอดออกมาและตั้งเลี้ยงเจ้าจนโตขนาดนี้ขณะที่เจ้าป้อนขนมลูกสุนัขแค่มื้อเดียวก็เบื่อแล้ว การเป็นแม่นั้นลำบากนัก ต้องอุ้มท้องและเลี้ยงเจ้าจนโต การทดแทนบุญคุณด้วยการช่วยงานเพียงเล็กน้อยเทียบไม่ได้กับพระคุณแม่ที่เลี้ยงเรามา เด็กน้อยได้ฟังแล้วจึงคิดได้ รีบวิ่งกลับไปหาแม่โดยไม่คิดบ่นอีก

หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 ดาวเคราะห์แห่งธรรมชาติ

ช่าเล๊ออะโอ่ะเดอต่ามื๊อต่าเปอ

เล่อช่าเต่อโพล่อะปู โอ่ะแวด่ะเดอต่าปว่า ต่าโพค่ะลาจฆ่อ เดอทีโกล๊ะซฆี ยวาลอ ต่าโพฆ่าเล๊อทีโกล๊ะยูเววอ ปวาเก่อญอโอะเต่อนอ โอ่ะแวด๊อ มื่อะโด่ะม๊าลอฮ โอ่ะแวด่ะ มื่อเต่อนี ปวาเก่อญอแฮเป่อเล๊อฮ่อโด่เคลอ แฮท่อเล๊อช่าปู ที่แวต่ามื่อโด่ะเล๊อช่าปูอี แต๊เอะปวาเก่อญอเล๊อปว่าปู อะต่าเลอท่อแปวท่อเฆระม่ะลอฮ แต๊เอ่ะปวาเก่อญอเล๊อช่าปูดีอี นาเต่อกล๊ะอี เน่อโอะพี๊อีเน่อต่ามื่อะระม๊า บ่ะชาเน่อเม่อเต๊เน่เด๊อเน๊อโอะเล๊ออะปู เน่อต่าเก่อมื่อโด่ะแลฮ ปวาเก่อญอเล๊อช่าปู น่ะแว ด๊อคู่เซ่ เต๊เด๊อลอฮ คู่เซ่แวด่ะพ๊ะพอปว่า ด๊ออะเด๊อโอ่ะแวพ๊ะโด่ะลอฮ อะแวด่ะคู่เซ่ด๊อมาเซ่อมื่อ ด๊อปว่าเล่อะแวลอฮ ปวาเก่อญอโอะแวด่ะเต่อเซเลอบาฮ เต๊ออ่ะบ่าอะซ่ะ ด๊อต่าโพค่ะซีแวเต่อดือด๊อเต่อดือ ด๊อซีเล๊อแว ปวาเก่อญอซ๊าวีลอโด เต๊ออ่อะบ่าต่า ด๊อซีตี่แวเต่อฆาด๊อเต่อฆาลอฮ ช่าเต๊อเพล่อะอีเต่อลาเลอบ่าฮ ด๊อแก๊เกช่าเล๊ออะซูลอฮ

ดาวเคราะห์แห่งธรรมชาติ

มีดาวเคราะห์น้อยดวงหนึ่ง มีธรรมชาติที่สวยงาม มีต้นไม้เขียวขจี มีแม่น้ำที่ใสสะอาด มีสัตว์น้ำอยู่มากมายผู้คนอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข วันหนึ่งมีมนุษย์คนหนึ่งเดินทางมาจากโลกมาเยี่ยมดาวเคราะห์ดวงนี้ มาบอกกับผู้คนว่า ดาวดวงนี้มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ ชายจากดาวโลกก็บอกกับผู้คนดาวดวงนี้ว่า ถ้าพวกเจ้าอยากมีความสุขมากกว่านี้ พวกเจ้าต้องสร้างบ้านให้ใหญ่โต เหมือนบ้านบนดาวของข้า ผู้คนดาวเคราะห์น้อยหลงเชื่อ พากันไปตัดไม้มาสร้างบ้านทำให้ธรรมชาติป่าไม้ถูกทำลายไปครึ่งหนึ่ง เมื่อผู้คนมีบ้านหลังใหญ่โต ก็ใช้พลังงานมากขึ้น พากันตัดไม้มาทำฟืนมากขึ้น จนดาวเคราะห์ดาวงนี้ไม่มีป่าไม้หลงเหลืออยู่เลย ผู้คนในดาวเคราะห์ดวงนี้มีชีวิตที่ลำบากเต็มไปด้วยความโหยหิว สุดท้ายก็อดตายไปทีละคน จากดาวเคราะห์ที่มีธรรมชาติที่สวยงามเป็นดาวเคราะห์สีเขียว ตอนนี้กลายเป็นดาวเคราะห์สีเทา และไม่มีสิ่งมีชีวิตอยู่เลย

ผู้แต่ง นายเฉลิมชัย โรจนพงษ์ไพร

หน่วยการเรียนรู้ที่ 15 บ้านแสนสุข

ดาโพอะเด๊อ

ดาโพพ๊อมื่อเม่ปว่าเล๊ออ่ะลอแอะ ดาโพแก๊ปว่าเล๊ออ่ะคือ อะม่าเจออ่ะโม่ต่าม่าก๊อมือนี่ โอ่ะแวด่ะเล๊อ มื่อเตอนี่แพม่าเจออ่ะโมต่าอ่ะคา ดาโพอะแลมี ด๊อมีม่าบ่าอะซ่ะลอฮ อ่ะมีมอแวเล๊ออะแลโล่แกว๊เคว่ปลี่ แวเดออ่ะเซ่อก๊อ แพอ่ะเคว่ปลีอ่ะคาอ่ะแวลอตี่แว ด๊อพือเซอน่อลออ่ะซ่ะ ดาโพก๊อพ่ะโด่ะโอ๊ย! อ่ะซาโด่ะม่ะ ๆ เล๊อดาโพอ่ะโมน่าฮูแวด๊อแฮจี้กว่าดาโพ อะโมจ๊ะออ “เนอบ่ะเมอต่าแลฮ” ดาโพแต๊เชออ่ะโม “เยอลอตี่เยอมีมอเล๊อเยอแล่โล่แกว๊เคว่ปลี่เดอเยอเซ่อก๊อ ” ดาโพจ๊ะอะโม่ “เยอม่าเจอต่าเมวี่เยอก่อแล่โล่แกว๊เคว่ปลี่เดอเยอเซอก๊อลอฮ ” อะโม่แต๊เชออ “เนอบ่ะม่าต่าตือเลออ่ะวี่เน่ เนอแลเซ่” ดาโพอะม่าเจออ่ะโม่ต่าวี่บลออะแลโล่แกว๊เดออะเซอก๊อเน่ลอฮ

บ้านของดาโพ

ดาโพเป็นเด็กผู้หญิงที่น่ารัก ทุก ๆ วันดาโพจะช่วยแม่ทำความสะอาดบ้าน อยู่มาวันหนึ่งขณะที่ดาโพกำลังทำงานอยู่ ดาโพได้แอบหลับแล้วฝันไปว่ากำลังเล่นกระโดดยางกับเพื่อน ๆ ดาโพก็กระโดไปกระโดดมาทันใดนั้นดาโพก็หกล้มตุ้ม ดาโพร้องเสียงดัง “โอ๊ย!เจ็บจังเลย” แม่ดาโพเลยวิ่งมาดูดาโพ แม่ถามว่า “เป็นอะไร” ดาโพตอบว่า “หนูหกล้มค่ะหนูฝันว่าหนูได้ไปเล่นโดดยางกับเพื่อน ๆ ค่ะ แม่ถ้าหนูช่วยแม่ทำความสะอาดบ้านเสร็จแล้ว หนูขอไปเล่นกับเพื่อน ๆ ได้ไหมค่ะ” แม่ดาโพก็ตอบว่า “ได้เลยจ้าลูก แต่หนูต้องสัญญากับแม่นะว่าทุก ๆ วันก่อนที่หนูจะไปเล่นกับเพื่อน ๆ หนูจะต้องช่วยแม่ทำความสะอาดบ้านให้เสร็จก่อนนะค่ะ” ดาโพรับคำ “ได้ค่ะหนูสัญญาว่าหนูจะออกไปเล่นกับเพื่อน ๆ หนูจะช่วยแม่ทำความสะอาดบ้านให้เสร็จก่อนค่ะ ”

มู่โค่จูที่โด่ะลอ

พาทูบอแลฆืออต่าเด้อะโม เล้อทีควาคีอะแวฮะพ้อออแชวโพ เดะโพซู่พวีซ่ะฆือมือมาฮ อ่ะแวพ้อเน่วีเต่ลอเวเล้อมอปูดอชวี่ตี่แวอาโค่ดิ้ เต่อเมอแวอ่ะเฆ่ท่อบาฮแพมื่อเฆลออาคาเน่ เต้อโจโพ มูโค่คี่ลอต่าเออะคีซูลอแซเก่อลีแฮโด่ะม่ะมูโค่จู่ลอแวด่ะ พาทูบอฮะฆือออต่าดี่ลอลอ ด้อทีโกล้ดือลอแวอ่ะฆา พาทูบออ่ะโม่ทีแวก้อโจ้พาทูบอด้อแต้แว “ทูบอเฮออฮแฮเกท่อโอ่ะเล้อเก่อโค่แฮค้อทีเก้อโด่ะลอ” พาทูบอโซลอโค่ฆืออต่าด่ะอ่ะต่าเต่อเกอน่าอะโมบ่ะ “กลื่อกลื่อ” พาทูบออะโมก้อโจ้ะออเล้อเกอลื่อพะโด่ะพาทูบอทีโด่ะลอลีจิท่อแคล่แคล่ พาทูบอจี่ท่อตือเก่อนีที่อาซะพิน่ออะมอเล้ออ่ะเต่ลอเดะแซวอาแวแลจี่ฮี่เน่เกอ่ะมอพาทูบออะโมก้อ แตแว “มาแคล่แจ๊ะ มาแคล่แจ๊ะ” พาทูบอฮี่เน่มอด้อจี่ท่อแวตือเล้อเก่อโค่แมะ ทีโด่ะลอตืออะฆอทีแมะเน่ลอฮ ทีโด่ะลอพะโด่ะพาทูบอ กว่าลอเล้อทีโกล้ด้ออาฆ่อเต่อน๊อแวด่ะ ด้อแตต่าเดออะโม่ “ทีโด่ะลออะลอปลีโด่ะมะเน่ลอฮ” อะโมแต้เซออ “โม่โค่เม่ะจู ทีดือลอแน่เต้อบ่ะโอ่ะเล้อทีโกล้ะปูบาฮ แฮค้อทีเก่อโด่ะลอกว้าบ่ะพื่อนาเน่ลอฮ” เม่โม”

น้ำป่าไหลหลาก

พาทูบอไปหาเขียดหาปูกับแม่ในลำห้วยที่เป็นแหล่งต้นน้ำนองน้ำแม่ปุ่น พาทูบอก็ก้มหน้า ก้มตาจับปูจับเขียดได้หลายตัวใส่ลงไปในกระบอกไม้ไผ่ แล้วเอาใบไม้ปิดปากกระบอกไว้ เขารู้สึกดีใจและตื่นเต้นมากสักพักหนึ่งฟ้าเริ่มมืดครึม ก้อนเมฆเริ่มเป็นสีดำ ฟ้าร้อง ลมพัดมาอย่างแรงแล้วฝนก็ตกลงมา พาทูบอไม่สนใจและรู้สึกกลัว ก็หาปูหาเขียดต่อไปเรื่อย ๆ น้ำเริ่มมีสีขุ่น แล้วแม่ก็ตะโกนเรียกทูบอแล้วพูดว่า “ทูบอรีบขึ้นมาอยู่บนตลิ่งเร็ว เดี่ยวน้ำป่ามานะ” ทูบอไม่สนใจเสียงแม่ก้มหน้าหาปูหาเขียดต่อไป สักครู่หนึ่งมีเสียง “กรื่นกรื่น” แม่ของทูบอตะโกนเรียกทูบอเสียงดังแล้วพูดว่า “ทูบอขึ้นมาเร็วๆน้ำป่ามาแล้ว” ทูบอได้ยินก็รีบวิ่งขึ้นมาถึงตลิ่งเขานึกขึ้นได้ว่าลืมกระบอกที่ใส่ ปู เขียด เขารีบวิ่งกลับไปเอา แม่ก็ตะโกนเรียกเสียงดัง “เร็วๆ” ทูบอก็วิ่งขึ้นมาถึงตลิ่งทันใดนั้นน้ำป่าก็ไหลลงพอดีและไหลมาอย่างแรง พาทูบอมองลงไปในลำห้วยแล้วรู้สึกกลัวจนขาสั่นเขาพูดกับแม่ว่า “น้ำป่าหน้ากลัวมากเลยนะครับแม่” แม่ตอบว่า “ใช่แล้วลูก ถ้าฝนตกลงมาอย่าลงไปเล่นน้ำในลำห้วยนะเดี่ยวน้ำป่ามาจะหนีไม่ทันแล้วจะโดนน้ำป่าพัดพาไปด้วย” ทูพอรับคำ “ครับแม่”

หน่วยการเรียนรู้ที่ 17 น้องถั่วท่องโลก

ม่ะถั่วดีอะคลีฮ่ะด๊อก๊อต่อ

ม่ะถั่วดีอ่าคลีเต๊อเพล่อ ลอเก๊อแวเล๊อต่าปว่าปู แพ๊เล๊อปวาเก่อญอซ๊าแลซู่แวด่ะ ม่ะถั่วดีต่าโม่แลโอ่ะเกซ๊าเดออ่ะเซ่อก๊อ แพ๊เน่อ่าคาด๊อโท่เต๊อเบ่ะยูฆ่อแวซ๊าเก่อพล่ะอ่อม่ะถั่วดี ม่ะถั่วดีพื๊อ ด๊อ ฮ่อแว ฮือฮือฮือ แต๊แวด่ะ พล่ะยาเต่อเฆ่มอฮ ต่าโม่ทีเกซ๊ะเล๊อเจ๊ออเซ่อก๊อ แลเชฆอยาเล๊อเจ๊อเซ่อก๊ออ๊ะโอ่ะเน่เซอา โท่โพน่าฮูแวเน่ซ๊าลอจ่า แต๊แวเซ่เจ่เจ่อเก่อแลฆื่อนาเน๊อเซ่อก๊อ ด๊อพล่ะท่อถั่วดินอ่าคลีแลตือแวด่ะอะเซ่อก๊อ แลเต่อต่อ ๆ เต๊อที่แว ด๊อโท่โพต่าพรี๊อ่าซ๊า แลพ่ะลอแวเล๊อถั่วลันเต่าอ่าฆ่อที๊ ม่ะถั่วดีแต๊บ่ะโท่โพ อีเน่เต๊อเม่เจ๊อเซ่อก๊อบ่า แลเซอยาเล๊อเจ๊อซ่อก๊ออ๊าโอ่ะมอฮ ม่ะถั่วดีแต๊บ่ะด๊อโท่โพแลคือด๊อเต๊อโจ่ด๊อม่อ โท่โพน่าฮูด๊ออ่าซ๊ะจ่าลอ ยูท่อแว แลตือแวอ่าเซ่อก๊อด๊อ แลโต๊ก๊อแวด่ะปวาเก่อญอซู่ถั่วดีเล๊อฆื่อกล่ะปู ด๊อโท่โพพ่ะลอแวถั่วดีเด่ออะเซ่อก๊ออ่ากล่ะ ถั่วดีจี่ ปลี่ด๊อโท่โพปวาเด่อนาเก่เซ่อก๊อล๊อซ่ะลอฮ

น้องถั่วท่องโลก

มีเมล็ดถั่วเม็ดหนึ่งตกลงมากลางป่า หลังจากที่ชาวบ้านคนหนึ่งทำเมล็ดหลุดลงไปเมล็ดถั่วก็เลยคิดอยากจะไปหาพวกของมัน ทันใดนั้นมีนกตัวใหญ่ตัวหนึ่งบินมาเจอแล้วกำลังจะจิกเมล็ดถั่ว เมล็ดตกใจและร้องไห้ ฮือฮือฮือ แล้วพูดว่าอย่ากินฉันเลยฉันอยากเจอพี่น้องของฉันช่วยพาฉันไปหาพี่น้องของฉันหน่อยได้ไหม ทำให้เจ้านกใจอ่อนแล้วบอกกับเมล็ดถั่วว่า ก็ได้ฉันจะพาเจ้าไป เจ้านกจึงใช้ปากของเขาคาบเมล็ดถั่วแล้วออกบินไปหาพวกของเมล็ดถั่วบินไปแล้วก็บินมาบินหาเท่าไหร่ก็หาไม่เจอ เจ้านกเหนื่อยมากจึงมาหยุดที่สวนถั่วลันเตา เมล็ดถั่วบอกว่านี่ไม่ใช่พี่น้องของฉันช่วยพาฉันไปหาพี่น้องของฉันด้วยเถอะนะ พาฉันไปหาพี่น้องอีกครั้งเถอะนะ เจ้านกได้ฟังดังนั้นก็ใจอ่อนและคาบเมล็ดถั่วบินออกไปหาเพื่อนของเมล็ดถั่วอีกครั้ง บินไปจนเจอสวนของชาวสวนที่ปลูกเมล็ดถั่วพอดี เจ้านกจึงวางเมล็ดลงในดิน ชาวสวนก็กลบดินใส่เมล็ดถั่ว ผ่านไปหนึ่งอาทิตย์เมล็ดถั่วก็เจริญเติบโตกลายเป็นถั่วดิน ถั่วดินพูดกับนกน้อยว่า ขอบใจเจ้ามากนะแล้วทั้งสองก็ตกลงเป็นเพื่อนรักกันตลอดไป

ผู้แต่ง นางสาวศรัณย์ สันติอรุโณทัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 18 ไฟฟ้า

เม่อูพ่ะโด่ะ

มื่อฆอคอเต่อนี่เพโม่ะสูอะโม่เต่อคลื่อะแล่เล๊อชี่ อะโม่แตโม่สูโพมื่ออ่อะเม่วี่แคว่เช่เด๊อเจ๊นอฮ “เม่ โม โม่ะ” โม่สูแต๊เชอแว โม่ะซูอ่อะเม่วี่บลอ อะแควเด๊อ อะที่เล๊อด อเล่เฆสีโอ่ะบ่ะ เล๊อเม่อูปูโม่ซูกว่าชูแวว่ี ,อะแวตู๊แคว่ะ แวเลออะจือเน่ แล่นื่อล่อเลอเม่อูปู โอ๊ย โมสูก๊อท่อเมวี่อ่ะล่อฆี่เน่อ่ะคาบ่ะเลออะโม่แฮเก่ตืออะคา อะโมที่เลอ โม่ซูมีน่อบู่ะเดอเม่อูปู อะโม่ชี่ญาแวเลอโม่สูบ่ะเม่อู อะโมมาเน่ต่ากี๊ญ่ะเลออะเฆเต๊อเล่ะทือท่อเก่โม่ซู เมวี่เล่เซอแวเล๊อต่าชาฮี่เก่อซี่เซอร่ะแต๊ออ เลอดีปลอเนอเต่อ บ่ะตู๊เม่อูเล๊อเน่อจือเน่ เล๊อเม่อูปูเลอ เต่อเฆเฆเม่อูบ่ะนาเม่ชูเน่ตือเลอเนอซี่ลอฮ

ไฟฟ้า

เช้าวันหนึ่งก่อนที่แม่ของโม้สูจะไปนา แม่บอกโม้สูว่า “ลูกรักกินข้าวแล้วทำความสะอาดบ้านให้แม่ด้วยนะจ๊ะ” “จ๊ะแม่ โม้สูรับคำ” โม้สูกินข้าวแล้วรีบกวาดบ้าน ลูกเห็นจิ้งจกแห้งตายติดอยู่ใกล้ ๆ ปลั๊กไฟ โม้สูก้มลงมอง แล้วใช้นิ้วเขี่ย แต่นิ้วมือพลาดลงไปในรูของปลั๊กไฟฟ้า “โอ๊ย โม้สูร้องแล้วล้มลงแม่กลับมาถึงบ้านพอดี เห็นโม้สูนอนอยู่ที่พื้นใกล้ปลั๊กไฟ จึงรู้ว่าลูกถูกไฟฟ้าดูด แม่ใช้ผ้าแห้งดึงโม้สูออกมา แล้วรีบพาไปหาหมอทันที หมอช่วยชีวิตโม้สูได้ และบอกให้ที่หลังอย่าให้นิ้วมือ หรือสิ่งของแหย่ในปลั๊กไฟฟ้า เพราะกระแสไฟฟ้าอาจดูดทำให้ถึงตายได้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 19 กลางวันและกลางคืน

กลางวันและกลางคืน

มื่อเดอลาแก๊ลอซ่ะเซ่อก๊อ มื่อเต่อนีแพ๊เล๊อมื่อฮาลอมื่อเก่อลอนื่อะ ลาเก๊อท่อเน่ อะแวโต๊ก่อะล่อะอะซ๊ะด๊อแต๊เซ่อก๊อต่าลอฮ มื่อแต๊แว “ลา นาเน่ เน๊อต่ามื่อะนอฮ เนอมาต่าเต๊อเซน๊อมีบ่า” ลาแต๊แว “เต๊อเม่บ่าฮ ยาเย่อมาต่าเจ่ลอฮ” มื่อจ๊าออ “เน่อมาเม่อตาแล เย่อเต๊อที่เนอมาต่าน๊อมีบ่า ยาเน่เย่อมาเก่อปอต่า ด๊อ เย่อมาเลอต่าลอฮ” ลาเก๊อน่าแวด๊อซ๊าปวี่ต่า ด๊อแต๊แว “ยาเนฮ เย่อมาเก่อปอเก่อมวี เก่อมวีเล๊อมื่อคี๊กล้า ด๊อมาพลาท่อช่าลอฮ มื่อแต๊แว “นาเน่ เน่อโล่เต๊อโด่ะดี๊ช๊อยาบาฮ” มื่อเดอลาแต๊เฆล่อะอะซ๊า ระม๊ะด๊อซ๊าปวี่ล่อะซ๊าระม๊ะลอฮ มื่อเต่อคอ อะซ๊าโก่โด่ะ ด๊อตอดื่อะ จื๊อ เก่อโทลาลอฮ โดโก่ะโอเต๊อเบะยูฆอแต๊แว “โอ่ะต่อเต๊อที่ นาดีฆาเนฮ เน๊อโล่โด่ะดีช๊อช๊อลอฮ” โดโก่ะโอจ่อลอแว แต๊แว “เย่อเก่อจ๊านา มื่อ นาเน่ เน่อแต๊เล๊อเน่อโกล๊ เน่อมาคี๊ต่าเล๊อมื่อนาคอเซเจ่อาฮ” มื่อแต๊แว “เย่อมาเต่อเซบ่าฮ” โดโก่ะโอจ๊าด๊อลา “ลานามอฮ เน่อมาเก่อปอด๊อมาโก่ต่าเซอาฮ” ลาแต๊แว “เย่อมาเต่อเซบาฮ” โดโก่ะโอแต๊แว เม่อเม่ดีเน เน่อเต๊อบะแต๊น๊าล่อะซ๊าเลอบ่า มาดะแวเน๊อต่าเต่อฆาเต่อฆาเน่ มื่อเดอลาเก๊อน่าแวบะอ๊ะน่าด๊อเกมาดะแวอ๊ะต่าลอฮ

กลางวันและกลางคืน

ดวงจันทร์กับพระอาทิตย์เป็นเพื่อนกันรักกันมาก เมื่อตอนเย็นก่อนพระอาทิตย์จะตกและดวงจันทร์ขึ้น พวกเขาทั้งสองเจอกันจึงทักทายกันว่าพระอาทิตย์ “เอ้ยพระจันทร์ ต่อไปก็เป็นหน้าที่ของเธอแล้วเธอคงสบายนะไม่ต้องทำงาน” พระจันทร์ตอบว่า “ฉันก็ทำหน้าที่ของฉันนะ” พระอาทิตย์ถามว่า “หน้าที่ของเธอคืออะไร ฉันไม่เห็นทำอะไรเลย ฉันนะให้แสงสว่างและความอบอุ่นด้วย” พระจันทร์ได้ยิน แบบนั้นก็ไม่ค่อยพอใจ จึงตอบว่า “ฉันนะให้ความสว่างเวลามืดและให้ดวงดาวส่องแสงด้วยให้ความเย็นสดชื่นไงล่ะ” พระอาทิตย์พูดอีกว่า “แต่ถึงยังไง เธอไม่สำคัญเท่าฉันเลยนะ” พระจันทร์และพระอาทิตย์ทะเลาะกันเถียงกันอยู่นาน ต่างฝ่ายต่างโกรธกัน พระอาทิตย์ใจร้อนกำหมัดของตัวเองกำลังจะต่อยพระจันทร์ พอดีนกฮูกจึงบินเข้ามาห้ามว่า “หยุดนะพวกเจ้า 2 ท่าน มีความสำคัญเหมือนกัน” พระอาทิตย์และพระจันทร์หันไปมองนกฮูก นกฮูกจึงถามพระอาทิตย์ว่า “พระอาทิตย์เจ้านะให้ความมืด ทำกลางคืนได้ไหม” พระอาทิตย์ตอบว่า “ไม่ได้ข้าทำไม่เป็น” นกฮูก จึงถามพระจันทร์ว่า “เจ้าล่ะสร้างแสงสว่างกลางวันได้ไหม” พระจันทร์สั่นหัวแล้วบอกว่า “ข้าทำไม่ได้” นกฮูกจึงบอกพระจันทร์และพระอาทิตย์ว่า “เจ้าทั้งสองอย่ามัวเถียงกันและเพราะเราต่างมีหน้าที่ของตนเองเราควรทำหน้าที่ให้ดีที่สุด” เมื่อพระอาทิตย์และพระจันทร์ฟังนกฮูกแล้วต่างก็เข้าใจจึงแยกย้ายทำหน้าที่ของตนเองต่อไป

ผู้แต่ง นางสาวศรัณย์รักษ์ สันติอรุโณทัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 20 กะหล่ำปลี

เซ๊อบ่ะโดะโด่ดีเพลอ่ะ

เซ๊อบ่ะโด่ะโด่โอ่ะแวดีเพล อะป่ะมาชาออเล๊อก่ะปู เซ๊อบ่ะโด่ะโด่โอ่ะแวดีเพลอะเฆ่ เต๊อเพลอะเต่อเฆ ปาเกอญอแลกว่าแวดี๊เซ๊อบ่ะโด่ะโด่เฆ่ อ่าเต๊อเฆ่เพลอะปวาเต๊อกว่าออบ่า เซ๊อบ่ะโด่ะโด่เล๊ออ่าเฆกว่าด๊อเซ๊อบ่ะโด่ะโด่เล๊ออ่าเต่อเฆ่อะแม๊ แต๊แวด่ะน่าเน่เน่อเต๊อเฆ่บ่าปวาเต๊อเปว่อ่อะนาน๊อฆ่าบ่า เซ๊อบ่ะโด่ะโด่เฆ่แต๊น่ะดี๊เซ๊อบ่ะโด่ะโด่เล๊ออ่าเต๊อเฆ่เพลอะเน่ เซ๊อบ่ะโด่ะโด่เล๊ออ่าเต๊อเฆ่โซ่ะลออ่าโด่ มื่อเต่อนี ปวาดอโพโม่คีฆา แลฆื่อเปว่ต่าแลกว่าเซ๊อบ่ะโด่ะโด่ เที่แวด่ะแต๊แวเซ๊อบ่ะโด่ะโด่อี่เพลอะอี่เฆม่ะลอ กว่าด๊ออ่าแวเต๊อเพลอะอี่เต่อเพลอะเต๊อเฆ่บ่า ซู๊นูปออ่อะออโอ่ะแวเต่อปู ๆฆี้ท่อแวด่ะเจ๊อเปร่เล๊ออะ เต๊เฆ่เพลอะอี่ เม่แวะเล๊ออ่าเต๊อบ่ะเต๊อซี่บ่า อ่าเฆ่เพลอะเจ่ออ่อะเต๊อบู๊บ่าเม่แวเล๊ออ่าบ่ะเต๊อซี่น่อฮ แลเปร่ต่าเต่อฆ่า ๆ ฆี้ท่อเซ๊อบ่ะโด่ะโด่เล๊ออ่าเต๊อเฆ่เพลอะเน่ก๊อฆ่า เต๊อเปร่แวด่ะเซ๊อบ่ะโด่ะโด่เล๊ออ่าเฆ่น่อะฆ่าบ่า

กะหล่ำปลี

กะหล่ำปลี 2 หัว เจอกันที่ตลาดที่แม่ค้ามาวางขาย กะหล่ำปลี ลูกหนึ่งสวยมาก ลูกใหญ่ใครเห็นก็ชมว่าสวย แต่อีกลูกหนึ่งไม่สวยเลยมีรอยกินของหนอน กะหล่ำปลีสวยมักจะดูถูกกะหล่ำปลีไม่สวยว่า เจ้าหนะไม่สวยเลย ไม่น่ากินด้วย ดูนะไม่มีใครซื้อเจ้ากินหรอก กะหล่ำปลีไม่สวยได้แต่น้อยใจ ไม่ได้พูดอะไร ซักพักหนึ่ง มี2แม่ลูกเดินมาดูกะหล่ำปลีแม่หยิบกะหล่ำปลีสวยขึ้นมาพูดว่า โอ้กะหล่ำปลีหัวนี้สวยจัง แต่ฉันไม่กล้ากินหรอกไม่ปลอดสารพิษแน่ๆ แล้วก็วางลงจึงหยิบกะหล่ำปลีที่ไม่สวยขึ้นมาพูดว่าแบบนี้สิปลอดสารพิษแน่นอน มีรอยกัดกินของหนอนด้วย ต่อไปลูกซื้อผักต้องดูที่มีรอยกัดกินของหนอนนะ มันจะปลอดสารพิษ กะหล่ำที่สวยไม่มีใครซื้อกินเลย จึงมองกะหล่ำปลีอื่น ๆ ที่คนซื้อไป แต่ไม่มีใครซื้อกะหล่ำปลีสวยเลย

ผู้แต่ง นางสาวศรัณย์รักษ์ สันติอรุโณทัย

MTB
MLE
Instructional and Learning
Materials Repository